

# **Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei 2002 - 2008**

Dr. VARGA LAJOS – Dr. NAGY GYULA  
*Agroport-D Kft.*

## **BEVEZETÉS**

A dohánytermesztéshez a termesztők számára a termőterület nagyságától függetlenül megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező fajta szükséges. Ezt az igényt az AGROPORT-D Kft. (korábban AGROTAB Kft.) nemesítői munkájával igyekszik kielégíteni.

Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben. Ezt részben a korábbi években, részben a napjainkban folyó intenzív nemesítői munka teszi lehetővé.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, mely hosszú és következetes munkát igényel. A folyamatos nemesítői munkát szükségessé teszi a kórokozó populáció összetételének, másrészt a dohánytermesztés körülményeinek változása.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy a termesztők és a gyártók által elvárt és kívánatosnak tartott valamennyi tulajdonság egy adott fajtába történő optimális szintű beépítése – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit már számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük. A fajták összehasonlító vizsgálatának paramétereiről, értékeléséről az elmúlt években a saját és a MADOSZ honlapján jelentettünk meg adatokat.

Jelen munkánkban a virginia típusú államilag elismert fajtáinkkal és egy fajtajelölttel végzett kisparcellás, módszeres kísérletünk 2008. évi eredményeiről számolunk be. A fajták eredményeinek jobb összehasonlíthatósága és értelmezhetősége érdekében a 2002-2007. évek adatait is közöljük.

## **A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK RÖVID ISMERTETÉSE**

A vizsgálatokat 2002 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja meszet a szántott rétegben nem tartalmaz, közepesen savanyú. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az  $AL-P_2O_5$  és az  $AL-K_2O$  tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utal.

A 2002-2006 között felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-40 kg/ha,  $P_2O_5$ : 0 kg/ha,  $K_2O$ : 150-180 kg/ha.

A 2007 és 2008-as évben kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be.

A talaj csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez, de nitrogénnel jobban ellátott. 2008-ban, hasonlóan az előző évekhez, csak nitrogén és kálium került kijuttatásra: N: 40 kg/ha,  $P_2O_5$ : 0 kg/ha,  $K_2O$ : 140 kg/ha.

A 2008-as év a dohánytermesztés szempontjából a kedvezőbb évjáratok közé sorolható. A tenyészidőben lehullott csapadékösszeg megfelelt a dohány igényeinek, eloszlását tekintve rendkívül csapadékos és szárazabb periódusok követték egymást. Öntözést 2008-ban nem végeztünk.

A kísérlet elrendezését és a kísérletben szereplő fajták kiválasztását a korábbi évek metodikájához igazítottuk. A kisparcellás kísérleteket négy ismétlésben, 50 töves parcellákon állítottuk be három általunk nemesített, államilag elismert virginia fajttal (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19), egy fajtajelölttel (Hevesi 20) és a PVY fogékony Virginia Delcrest kontrollal. A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 4 alkalommal végeztük. Az összes letört levélanyag szárítása egy szárítóban történt, a szárítási rezsimit az átlaghoz igazítva.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

2008-ban a burgonya y vírus nyomás a kísérleti területen nagy volt, a PVY fogékony fajták fertőzöttsége, a fajták átlagban közel 85%-os volt, míg a rezisztenseké átlagosan 15%.

## A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatokba rendezve közöljük, szöveges értékelés nélkül. A gyakorlat számára érdekes adatokból összesen öt táblázatot készítettünk, melyek közül háromban az elmúlt évek kísérleti eredményeit is közöljük. Ezek információt szolgáltatnak virginia típusú fajtáink száraz- és zöldsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és burgonya y vírus fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. és az 5. táblázat virginia típusú fajtáink betegség ellenállóságáról és főbb agronómiai tulajdonságairól tájékoztat, a korábbi évek vizsgálati eredményeinek figyelembe vételével.

1. táblázat A virginia típusú fajták zöld és szárazsúly adatainak alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2008)

| Fajta                  | Zöld és szárazsúly [t/ha] |            |            |                   |            |                   |                         |
|------------------------|---------------------------|------------|------------|-------------------|------------|-------------------|-------------------------|
|                        | 2002                      | 2003       | 2004       | 2005 <sup>2</sup> | 2006       | 2007 <sup>3</sup> | 2008                    |
| Hevesi 9               | 21,9 / 3,5                | 18,8 / 3,3 | 15,2 / 2,8 | 14,3 / -          | 18,9 / 4,4 | 17,6 / 3,2        | 22,5 / 3,7              |
| Hevesi 17              | 24,1 / 3,6                | 19,4 / 3,4 | 17,6 / 2,9 | 13,0 / -          | 17,9 / 3,9 | 17,2 / 3,4        | 20,4 / 3,8              |
| Hevesi 19              | 24,4 / 3,7                | 21,0 / 3,5 | 18,0 / 3,1 | 14,3 / -          | 21,7 / 4,2 | 19,9 / 3,4        | 23,5 / 3,4 <sup>4</sup> |
| Hevesi 20 <sup>1</sup> | -                         | -          | 15,6 / 2,8 | 12,6 / -          | 20,8 / 4,8 | 16,5 / 3,3        | 18,2 / 3,0              |

<sup>1</sup> Fajtajelölt

<sup>2</sup> Zöldsúly adatok (erősen talajfoltos területen, csak tájékoztató adatok)

<sup>3</sup> Erősen heterogén, talajfoltos területen

<sup>4</sup> Szárítási hiba miatti szárazsúlyvesztés, csak tájékoztató adat

2. táblázat A virginia típusú fajták termelői minősége, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2008)

| Fajta                  | Bv+B1 osztály aránya [%] |      |      |      |      |                   |      |
|------------------------|--------------------------|------|------|------|------|-------------------|------|
|                        | 2002                     | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 <sup>2</sup> | 2008 |
| Hevesi 9               | 79,4                     | 75,8 | 84,4 | 96,4 | 57,0 | 33,9              | 89,8 |
| Hevesi 17              | 75,5                     | 59,6 | 85,9 | 84,4 | 66,8 | 40,8              | 80,4 |
| Hevesi 19              | 81,7                     | 89,8 | 84,5 | 84,9 | 68,9 | 61,8              | 95,2 |
| Hevesi 20 <sup>1</sup> | -                        | -    | 84,4 | 79,7 | 64,2 | 43,6              | 95,0 |

<sup>1</sup> Fajtajelölt

<sup>2</sup> Erősen heterogén, talajfoltos területen

3. táblázat A virginia típusú fajták PVY fertőzöttségének alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2008)

| Fajta                   | A fajták burgonya y vírussal való fertőzöttsége [%] |       |      |      |      |      |      |
|-------------------------|-----------------------------------------------------|-------|------|------|------|------|------|
|                         | 2002                                                | 2003  | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 |
| V.Delcrest <sup>1</sup> | 46,2                                                | 13,50 | 81,2 | 24,3 | 0    | 14,4 | 84,0 |
| Hevesi 9                | 4,3                                                 | 0     | 5,8  | 0,5  | 0    | 0    | 14,0 |
| Hevesi 17               | 3,3                                                 | 0     | 0,5  | 1,0  | 0    | 0    | 9,0  |
| Hevesi 19               | 0,5                                                 | 0     | 2,3  | 0    | 0    | 0    | 9,0  |
| Hevesi 20 <sup>2</sup>  | -                                                   | -     | 5,6  | 0    | 0    | 0    | 28,0 |

<sup>1</sup> PVY-nal szemben fogékony kontroll

<sup>2</sup> Fajtajelölt

4. táblázat A virginia típusú dohányfajták betegségellenállóságának összefoglalása

| Fajta                  | Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése |                            |                               |                   |                      |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------|-------------------|----------------------|
|                        | <i>burgonya y vírus</i>                                         | <i>dohány mozaik vírus</i> | <i>fekete gyökér-rothadás</i> | <i>alternária</i> | <i>peronosz-póra</i> |
| Hevesi 9               | jó                                                              | fogékony                   | jó                            | közepes           | közepes              |
| Hevesi 17              | nagyon jó                                                       | fogékony                   | közepes                       | közepes           | közepes              |
| Hevesi 19              | nagyon jó                                                       | fogékony                   | közepes                       | közepes           | közepes              |
| Hevesi 20 <sup>1</sup> | közepes                                                         | nagyon jó                  | közepes                       | közepes           | közepes              |

<sup>1</sup> Fajtajelölt

5. táblázat A virginia típusú dohányfajták főbb agronómiai tulajdonságainak összefoglalása

| Fajta                  | Érés idő | Talajigény                                              | N igény                                              | Száríthatóság                                 |
|------------------------|----------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Hevesi 9               | Korai    | Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok | Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel | Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos |
| Hevesi 17              | Korai    | Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok | Mérsékelt közepes N adagot igényel                   | Az érett anyag könnyen színesedik             |
| Hevesi 19              | Korai    | Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok | Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel | Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos |
| Hevesi 20 <sup>1</sup> | Korai    | Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok | Közepes N adagot igényel                             | Az érett anyag könnyen színesedik             |

<sup>1</sup> Fajtajelölt

## ÖSSZEFOGLALÁS

A szerzők három államilag elismert virginia típusú dohányfajta (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) és egy fajtajelölt (Hevesi 20) kispárcellás összehasonlító vizsgálatának 2008. évi eredményeit közlik táblázatokba rendezve a korábbi évek adataival együtt.

**RESULTS OF COMPARATIVE STUDIES ON AIR-CURED TYPE  
TOBACCO VARIETIES  
2002 – 2008**

LAJOS VARGA – GYULA NAGY  
*Agroport-D Ltd.*

**SUMMARY**

The authors review the results of the comparative small plot trial in 2008, involved three registered flue-cured type tobacco varieties (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) and one variety candidate (Hevesi 20). The results are arranged in tabular form with the results of previous years.